

Dosarul nr. 2ra-2084/19

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana – M. Gandrabur
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău – M. Guzun, V. Buhnaci, L. Pruteanu

ÎNCHEIERE

13 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Dumitru Mardari
Victor Burduh
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursurilor declarate de către Procuratura Generală,
Ministerul Justiției și Dorel Șendrea,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Dorel Șendrea
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală cu privire
la repararea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de
urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată,

împotriva deciziei din data de 09 iulie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-au respins apelurile declarate de către Ministerul Justiției, Procuratura Generală și de
către Dorel Șendrea, s-a menținut hotărârea din data de 11 martie 2019 a Judecătoriei
Chișinău, sediul Ciocana,

constată:

La 02 octombrie 2018 Dorel Șendrea a depus cerere de chemare în judecată
împotriva Ministerului Justiției, intervenient accesoriu Procuratura Generală, prin care
a solicitat încasarea sumei de 3 000 000,00 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin
acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de
judecată prin tragere ilegală la răspundere penală și condamnare ilegală și a sumei de
66 700,00 lei cu titlu de prejudiciu material.

În motivarea cererii de chemare în judecată Dorel Șendrea a menționat că la 07
mai 2012 a fost inițiată urmărirea penală în baza art. 186, alin. (4) din Codul penal. La
08 mai 2012 a fost recunoscut în calitate de bănuț în comiterea infracțiunii imputate.
La 29 iunie 2012 i-a fost adusă la cunoștință ordonanța de punere sub învinuire în baza
art. 186, alin. (4) din Codul penal. Fiind audiat pe marginea cauzei respective, a declarat
că nu este vinovat în comiterea infracțiunii imputate.

Prin sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 14 august 2013 a fost
condamnat în baza art. 186, alin. (4) din Codul penal cu aplicarea art. 85 din Codul

penal și i s-a stabilit, prin cumul parțial de sentințe pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 5 (cinci) ani 6 (șase) luni, cu executare în penitenciar de tip semiînchis. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2014 s-a menținut fără modificări sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 14 august 2013.

La 15 iulie 2017 prin decizia Curții Supreme de Justiție s-a casat integral decizia Curții de Apel Chișinău din 22 ianuarie 2014 cu dispunerea rejudecării cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău la data de 24 aprilie 2015 s-a casat sentința Judecătoriei Ciocana, mun. Chișinău din 14 august 2013 și s-a pronunțat o nouă hotărâre, prin care Dorel Șendrea a fost achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 186, alin. (4) din Codul penal pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

La 18 noiembrie 2015 Curtea Supremă de Justiție a decis inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de nivelul Curții de Apel Chișinău, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 24 aprilie 2015 ca fiind vădit neîntemeiat.

Reclamantul a menționat că în urma tragerii ilegale la răspundere penală pentru comiterea infracțiunii menționate, pe care nu a săvârșit-o, a avut mult de suferit, atât el, cât și copiii săi. În urma condamnării ilegale s-a aflat în detenție în perioada 23 septembrie 2013 - 24 aprilie 2015.

În opinia lui Dorel Șendrea prejudiciul cauzat drepturilor, libertăților și demnității umane în cursul procesului penal se repară în modul stabilit de lege. Astfel, solicită încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor de judecată prin tragere ilegală la răspundere penală și condamnare ilegală, în sumă de 1 000 000,00 lei pentru fiecare an de detenție.

Referitor la repararea prejudiciului material reclamantul a indicat că i s-a cauzat în legătură cu pierderea venitului în perioada aflării în detenție, solicitând încasarea acestuia conform Hotărârilor Guvernului privind aprobarea cuantumului salariului mediu pe economie pentru anii 2013-2015, ce constituie suma de 66 700,00 lei, care urmează a fi încasată din contul Ministerului Justiției.

Prin hotărârea din data de 11 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana s-a admis parțial cererea de chemare în judecată, s-a încasat din contul bugetului de stat prin intermediul Ministerului Justiției în beneficiul lui Dorel Șendrea suma de 60 000,0 lei cu titlu de prejudiciu moral, în rest, cererea de chemare în judecată s-a respins ca neîntemeiată. (f.d. 82, 87-97)

Curtea de Apel Chișinău, prin decizia din data de 09 iulie 2019 a respins apelurile declarate de către Ministerul Justiției, Procuratura Generală și de către Dorel Șendrea, a menținut hotărârea din data de 11 martie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana. (f.d. 142,143-157)

Pentru a ajunge la această concluzie instanțele de fond au reținut că prin prisma Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești pretenția lui Dorel Șendrea cu privire la repararea prejudiciului moral este parțial întemeiată, ori în speță au fost întrunite condițiile prevăzute de lege

privind modul de reparare a prejudiciului cauzat lui Dorel Șendrea, care a fost achitat prin hotărârea judecătorească irevocabilă, iar obligația de compensare a prejudiciului este pusă în sarcina bugetului de stat.

Astfel, instanțele de judecată au conchis în baza principiului compensării rezonabile și echitabile a prejudiciului moral cauzat prin starea de stres și frustrare, durata urmăririi penale și arestul, acordarea satisfacției echitabile în mărime de 60 000 lei.

Referitor la repararea prejudiciului material instanțele de judecată au reținut că Dorel Șendrea a pretins încasarea venitului ratat prin prisma salariului pe care putea să-l obțină în cazul în care nu ar fi fost privat de posibilitatea de a munci. Pretenția a fost considerată de instanțele de judecată ca fiind neîntemeiată, ori la momentul derulării acțiunilor de urmărire penală și judecarea cauzei Dorel Șendrea nu era angajat în câmpul muncii și nu a probat faptul că dispunea de venituri urmare a activității de muncă, indemnizații sau pensie a căror plată a fost sistată în rezultatul arestului și ținerea sub arest în accepțiunea art. 7 din Legea nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998.

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 20 august 2019 a declarat recurs Procuratura Generală, prin care a solicitat admiterea recursului, modificarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond prin diminuarea sumei încasate cu titlu de prejudiciu moral în limite rezonabile și probatorii. (f.d 160-162)

În motivarea recursului Procuratura Generală a indicat că instanțele de judecată au interpretat eronat prevederile Legii nr. 1545 din 25 decembrie 1998 ceea ce servește temei pentru declararea recursului potrivit prevederilor art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă.

În opinia reprezentantului Procuraturii Generale suma dispusă spre încasare de către instanțele de judecată cu titlu de prejudiciu moral excede cuantumul rezonabil de acordare a prejudiciului moral pe asemenea cauze și contravine normelor de drept material.

Instanțele de judecată nu au ținut cont de faptul că acțiunile de urmărire penală au fost realizate în limitele normelor de drept procedural și material, iar pe parcursul urmăririi penale și în cadrul examinării cauzei penale, Dorel Șendrea nu a prezentat careva reclamații aferent acțiunilor organului de urmărire penală și a procuraturii manifestate prin presiune psihologică sau fizică asupra sa în scopul obținerii de la acesta a declarațiilor sau eventual a recunoașterii vinovăției.

Mai mult, Dorel Șendrea nu a prezentat careva probe care să ateste cauzarea frustrărilor stresului și a neliniștii, pogrării onoarei, demnității și reputației sale, astfel încât să constituie temei, pentru despăgubire din partea statului.

Ministerul Justiției la 09 septembrie 2019 a depus recurs împotriva deciziei instanței de apel, prin care a solicitat casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond cu emiterea unei noi hotărâri privind respingerea cererii de chemare în judecată. (f.d. 164-167)

În motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată au interpretat în mod eronat legea și în acest sens au aplicat eronat normele de drept material. Atât instanța de fond, cât și cea de apel corect și just au constatat că în privința lui Dorel Șendrea a fost emisă sentință de achitare pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii.

Totuși, chiar dacă la caz există o sentință de achitare, Ministerul Justiției a susținut că este eronată și neîntemeiată soluția instanțelor de judecată de a califica acțiunea ca fiind întemeiată, ori prin prisma Legii nr. 1545 din 25 decembrie 1998 persoana (fizică/juridică) are dreptul să solicite despăgubire în situația când aceasta o fost condamnată, iar ulterior în privința sa a fost emisă sentință de achitare. La caz, în privința lui Dorel Șendrea nu a fost emisă o sentință definitivă de condamnare.

Ministerul Justiției a mai menționat că pentru aplicabilitatea Legii nr. 1545 din 25 decembrie 1998 nu este suficient de a fi întrunite doar prevederile art.6 dar și prevederile art.3, alin.(1) din aceeași Lege, norme care sunt indisolubile și nu pot fi aplicate separat.

La 19 septembrie 2019 Dorel Șendrea a depus recurs, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea parțială a deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond în partea respingerii pretențiilor cu emiterea în această parte a unei noi hotărâri privind admiterea integrală a cererii de chemare în judecată. (f.d. 170-171)

În motivarea recursului Dorel Șendrea a menționat dezacordul cu soluția instanțelor de judecată în partea respingerii pretenției cu privire la repararea prejudiciului material și moral, indicând că instanțele de judecată urmau să mai rețină că din 23 septembrie 2013 și până la 09 mai 2014 a fost deținut în penitenciar cu regim închis și nu semiînchis, cum era stabilit în sentința ilegală de condamnare. Condițiile de deținere pe toată perioada au fost inumane și degradante, fiind la o vârstă înaintată și invalid de gradul 3, în acele condiții a avut de suferit enorm.

Referitor la prejudiciul material Dorel Șendrea a indicat că instanțele de judecată în cazul în care acesta nu a putut prezenta probe, care ar demonstra venitul în rezultatul activității de muncă urmau să stabilească o despăgubire egală cu suma brută a salariului minim pe țară stabilit de Guvern.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) din Codul de procedură civilă recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Materialele cauzei atestă că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 09 iulie 2019, a fost publicată pe portalul național al instanțelor de judecată și expediată în adresa participanților la proces la 07 august 2019. Confirmare privind recepționarea de către recurenți a copiei deciziei instanței de apel la materialele dosarului lipsește.

În aceste circumstanțe, recursurile declarate de către Procuratura Generală la 20 august 2019, de către Ministerul Justiției la 09 septembrie 2019 și de către Dorel Șendrea la 19 septembrie 2019, se consideră a fi depuse în termen.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursurilor în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia, că recursurile declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Justiției și Dorel Șendrea, sunt inadmisibile din următoarele considerente.

Verificând motivele de casare, invocate în recursuri, completul Colegiului atestă, că Procuratura Generală, Ministerul Justiției și Dorel Șendrea au indicat argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanțele de judecată au apreciat înscrisurile probatorii și au constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de

admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII al Codului de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2 - a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului constată că argumentele invocate în recursuri nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acesta nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432, alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) din Codul de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) din Codul de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursurile declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Justiției și Dorel Șendrea, asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează, că recursurile în cauză conțin obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanța de apel, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurenților la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de recurenți nu pot constitui temei de admisibilitate a recursurilor, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă Procuratura Generală, Ministerul Justiției și Dorel Șendrea, și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

În astfel de circumstanțe, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursurile declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Justiției și Dorel Șendrea, inadmisibile.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) din Codul de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursurile, declarate de către Procuratura Generală, Ministerul Justiției și Dorel Șendrea, se consideră inadmisibile.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Dumitru Mardari

judecătorii

Victor Burduh

Maria Ghervas